

Seminár v PČR, Poslanecká sněmovna, 4.3.2024

„Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu včera, dnes a zítra. Orgány činné v trestním řízení a vyšetřování zločinů komunismu“

Železná opona bola iniciovaná, vybudovaná, kontrolovaná a udržiavaná najvyššími stranickými činiteľmi KSČ, niektorí z nich smerovali tu v Českej republike pred súd. Žiaľ pre spravodlivosť, v dôsledku obštrukcií zo strany obžalovaných a pre ich vysoký vek, nepadol dosiaľ žiadny rozsudok. Konkrétne osoby v uvedených stranických, ale aj veliteľských štruktúrach boli nepriamymi páchatelmi zločinov proti ľudskosti a pohraničníci, ktorí stláčali spúšť priamymi páchatelmi zločinov proti ľudskosti. V tejto kvalifikácii skutkov na Železnej opone ma utvrdila aj spolupráca s Platformou európskej pamäti a svedomia v Prahe. V konečnom dôsledku viedla dokumentácia zločinov na Železnej opone k viacerým trestným oznámeniam a vyšetřovaniam. Posledné dve z nich v SRN v roku 2016 a v Brně v roku 2017 vzbudzovali nádej na potrestanie páchatelov zo Železnej opony tu v Českej republike. Žiaľ, dosiaľ sa tak nestalo.

Chcel by som ako človek, ktorý sa zúčastnil takmer všetkých dokumentačných a trestnoprávných podaní vo vzťahu ku zabíjaniu na Železnej opone v Československu pred rokom 1989 apelovať na české zákonodarné a výkonné orgány, aby zabezpečili funkčnosť a efektívnosť Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie České republiky.

V roku 2017 boli Najvyššímu státnímu zastupitelství v Brně doručené v rámci trestného oznámenia listinné dôkazy o účasti približne 300 páchatelov na zločinoch v súvislosti so Železnou oponou. Po niekoľkých rokoch nie je zrejmé prečo napriek poskytnutým dôkazom nie sú trestne stíhaní páchatelia prechádzajúci celým reťazcom velenia Pohraničnej stráže.

Okrem členov Predsedníctva ÚV KSČ, ministrov vnútra, resp. kompetenčne príslušných námestníkov pre Pohraničnú stráž sú v reťazci velenia **další páchatelia, ktorí by mali niesť trestnoprávnu zodpovednosť. Ide o veliteľov brigád, veliteľov rôt a funkcionárov Pohraničnej stráže, ktorí na konkrétnych miestach zabezpečovali fungovanie jednotlivých úsekov Železnej opony a boli v tom čase vojakmi z povolania alebo príslušníkmi ZNB. Toto je skupina páchatelov, ktorá nie je dotknutá trestným stíhaním.** Žijú v pokoji svojich domovov s vysokým sociálnym zabezpečením. Nie je zrejmé prečo?

Informácie o týchto páchateloch boli súčasťou trestného oznámenia v roku 2017 v Brně. **Listinné dôkazy o okruhu týchto páchatelov vytvorila samotná Pohraničná stráž. Orgánom činným v trestnom konaní sú k dispozícii stovky strán opisu usmrtenia obetí na železnej opone so zadokumentovanou prítomnosťou a činnosťou dôstojníkov Pohraničnej stráže. Ich zodpovednosť za jednotlivé úseky hranice a konkrétna nariadená činnosť pri zásahoch je upravená v podzákonných operačných smerniciach, ktoré sú rovnako k dispozícii.**

V prípade zabíjania civilných osôb na Železnej opone pri pokuse o emigráciu ide o zásadnú kauzu dôležitú pre spravodlivosť pre obeť komunistického režimu a právny štát v Českej republike.

Prosím, nedopusťme, aby bola uprednostnená právna istota páchatelov pred právnou istotou obetí nečinnosťou a pomalým postupom pri vyšetřovaní.

Lubomír Morbacher, historik, Living Memory